

At forstå sorg

Teoretiske og praktiske perspektiver

Jesper Roesgaard Mogensen & Preben Engelbrekt

Samfunds
litteratur

Jesper Roesgaard Mogensen og
Preben Engelbrekt

AT FORSTÅ SORG

Teoretiske og praktiske perspektiver

Samfunds
litteratur

Jesper Roesgaard Mogensen og Preben Engelbrekt
At forstå sorg. Teoretiske og praktiske perspektiver.

1. udgave, 2. oplag 2015
© Samfundslitteratur, 2013
Omslag: Ida Balslev-Olesen
Sats: SL grafik
Tryk: Narayana Press, Gylling

Trykt bog ISBN: 978-87-593-1685-6
E-bog ISBN: 978-87-593-2340-3

Samfundslitteratur
Rosenørns Allé 9
1970 Frederiksberg C
slforlagene@samfundslitteratur.dk
www.samfundslitteratur.dk

Alle rettigheder forbeholdes.
Kopiering fra denne bog må kun finde sted på institutioner, der har
indgået aftale med COPY-DAN, og kun inden for de i aftalen nævnte rammer.
Undtaget herfra er korte uddrag til anmeldelse.

INDHOLD

Indledning	9
Hvorfor overhovedet interessere sig professionelt for sorg?	9
Hvem kan tage sig af sorg?	11
Hvem henvender denne bog sig til?	12
Bogens opbygning	13
Kapitel 1 · Normal og kompliceret sorg	15
Afgrænsning af begrebet sorg	16
Når sorg bliver ved	17
Den normale sorg	18
Kategorier versus dimensioner	20
Hvornår er barnets sorg kompliceret?	22
At hjælpe den pårørende til at sige farvel	23
Afslutning	23
Kapitel 2 · Sigmund Freud – sorg som løsrivelse	27
Sorgen har et formål	27
Forskellen på sorg og depression	28
Forskel på at løsrive og afskrive	29
Freud bidrager til at normalisere sorgen	30
Afslutning	32
Kapitel 3 · Bowlbys sorgfaseteori	33
Fasemodellen	33
Bowlbys fasemodel som en videreudvikling	37
Afslutning	38

Kapitel 4 · Wordens opgavemodel	41
De fire opgaver	42
Afslutning	45
Kapitel 5 · Stroebe og Schuts to-proces-model	47
Redegørelse for to-proces-modellen	47
Stroebe og Shuts overordnede fokus på processen	52
Dynamik og pendulering	54
Afslutning	54
Kapitel 6 · Michael White – et narrativt bud på sorg	57
'Hilse-på'-metaforen som opgør med 'sorg-arbejdshypotesen'	58
Afslutning	63
Kapitel 7 · Sorg og tilknytningsteori	65
Hvad er tilknytning?	66
De usikre tilknytningsmønstre	68
De usikre kategorier for tilknytning i forhold til sorg	69
Førende forskere i dag bygger videre på Bowlbys teorier	72
Tilknytning som kategori eller dimension	74
De usikre tilknytningsmønstre i forhold til to-proces-modellen	76
En klienthistorie som illustration	76
Afslutning	78
Kapitel 8 · Sorg som en relationel udfordring	81
Fra psykoanalyse til socialkonstruktionisme	82
Sorg som en forhandlet praksis	84
Sorg som emotionel rolle	85
Hvad man føler, og hvad man viser	88
To historier om henholdsvis følelsesregler og følelshåndtering	89
Afslutning	91
Kapitel 9 · Sorg er ikke kun følelser	93
– reaktioner på kort og langt sigt	
Følelsesmæssige reaktioner	94
Fysiske reaktioner	96

Adfærdsmæssige reaktioner	97
Kognitive reaktioner	98
Eksistentielle reaktioner	99
Sorgreaktionerne kan tilpasse eller udvikle den sørgende efter tabet	100
Afslutning	102
Kapitel 10 · Dødsfaldets omstændigheder	105
Dødsfaldet	106
Pludselig død	107
Forventet død	120
Afslutning	126
Kapitel 11 · Når sorgen bliver ved – bliver den så til en diagnose?	129
Normal versus kompliceret sorg	131
Kriterier for forlænget sorg	131
Hvorfor en diagnose?	134
Sorg og depression er ikke det samme	136
Risikofaktorer for udvikling af forlængede sorgreaktioner	138
Afslutning	139
Kapitel 12 · At tale med børn og teenagere om sorg	141
Dobbeltsoialisering	143
Graden af information	144
I vuggestuen/hos dagplejeren (spædbørn 0 – 2 år)	146
I børnehaven og på skolen (3-10 år)	147
I skolen og ungdomsklubben (11–16 år)	153
Ansvar, egenomsorg og kollegial sparring	158
Afslutning	159
Kapitel 13 · At huske de unge når de er i sorg	161
Risikoen ved, at de syge lever længere med deres livstruende sygdomme	162
Yaloms fire grundvilkår	164
Reaktioner hos teenagere (16-19 år)	167
Reaktionen hos unge (20-28 år)	175
Afslutning	181